

VY_12_INOVACE_CJ_RA_16

Učební materiál

Sada: Čtenářská a informační gramotnost

Téma: Pověsti

Autor: Mgr. Eva Řádková

Předmět: Český jazyk a literatura

Ročník: prima – NG

Využití: Učební materiál pro literaturu

Anotace: Pracovní list lze využít při práci v rámci tématického celku Můj domov. Tématicky se zaměřuje na znaky lidové slovesnosti, žánr pověsti a její výchovné poslání. Mezipředmětové souvislosti korespondují s občanskou výchovou, dějepisem a zeměpisem.

Struktura PL vychází z modelu E – U – R (evokace, uvědomění, reflexe).

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

A. Podle následujícího textu doplň chybějící informace.

Lidová slovesnost, někdy ztotožňována s pojmy ústní lidová slovesnost, ústní lidová tvorba nebo folklor, je součástí lidové duchovní kultury, již se zabývá slovesná folkloristika. Lidová slovesnost zahrnuje projevy, které vznikají spontánně, nejsou písemně fixovány a tradují se zejména ústním podáním.

Pověst je epický útvar lidové slovesnosti. Běžně se vyskytuje prozaicky i poeticky ztvárněna. Jádrem příběhu může být pravdivé, avšak díky ústnímu převyprávění je příběh kvůli dramatickému a líbivostem značně dokrášlen, proto ztrácí na věrohodnosti. Pověsti tak mohou být brány jako historické zdroje pouze s rezervou. Pověsti jsou vždy místně i časově lokalizovány a svými vypravěči a posluchači byly a jsou považovány za pravdivé - tím se liší od pohádek..

1. Ústní lidová slovesnost se také nazývá Vzniká..... , uchovává a předává se..... Pověst je útvar....., což znamená, že má děj. Je psána ve formě..... a Od pohádky se liší tím, že je považována za Odehrávají se v určitém a , jejich jádro tedy může být pravdivé. Nelze je však považovat za historické zdroje, protože,

2. Které útvary kromě pověstí patří do ústní lidové slovesnosti? Doplň podle nápovědy a počtu písmen:

Lidová próza: p _____ (7), l _____ (7)

Malé folklorní žánry: př _____ (8),

pra _____ (10), poř _____ (9), há _____ (7)

Lidová poezie: p _____ (5), b _____ (5), ř _____ (7), ro _____ (12),

lidové d _____ (7)

B. Jaromír Jech – *Dukáty ve vejcích* (učebnice str. 13)

➤ Proč lze text označit jako pověst? Vypiš znaky a příklady:

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

znak pověsti

příklad z textu

- **Charakterizuj postavy, které v pověsti vystupují, citací vlastností a jednání, a doplň svůj názor na ně:**

postava

charakteristika

moje hodnocení

- **Jak selka zdůvodňovala svoje chování k rodičům (dolož z textu)?**
- **Kdo, proč a jak ji potrestal?**
- **Souhlasíš s jejími názory a s jejím potrestáním, proč?**

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

➤ **Jak vyjádříš poučení z příběhu?**

➤ **Co znamenají následující rčení?**

Pozdě bycha honit.

Dopadla jak sedláci u Chlumce.

C.

➤ **Vymysli jiný název pověsti.**

➤ **Napadá tě jiné řešení příběhu? Stručně ho popiš.**

➤ **Uveď jiné pověsti, kde byla potrestána špatná vlastnost.**

➤ **Se kterými negativními vlastnostmi se v životě setkáváš a jak se s nimi vyrovnáváš?**

Zdroje:

Ladislava Lederbuchová, Eva Beránková. Čítanka 6, učebnice pro základní školy a víceletá gymnázia. Nakladatelství Fraus. Plzeň 2003. 1. vydání.

<http://cs.wikipedia.org/wiki/Pověsti>